

HE MAHI

NA

TE HUI O TE HAHI MAORI

O TE

TAKIWA O HERETAUNGA

I WHAKAMINEA NEI KI

TE WAIPATU

5 O NGA RA O OKETOPA, 1885.

NEPIA :

NA TE HAARINGI I TA KI TONA WHARE PEREHI PUKAPUKA.

1886.

HE MAHI

NA

TE HUI O TE HAHU MAORI

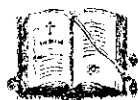
Q TE

TAKIWA O HERETAUNGA

I WHAKAMINNA NEI KI

TE WAIPATU

3 O NGĀ RA O OKETOPA, 1885.

NEPIA:

NA TE HAARINGI I TA KI TONA WHARE PEREHI PUKAPŪKA.

1886.

TE HUI O TE HAHĪ MAORĪ O TE TAKIWA O
HERETAUNGA
I TE PIHOPATANGA O WAIAPU, 1885.

UPOKO : Te Pihopa.

MINĪTA :

Te Wiremu Atirikona
Rev. S. Williams
" T. Huata
" H. Te Wainohu
" H. Pohutu
" N. Runga

MANGAI REIMANA :

Nukutaurua	(Kahore)
Te Wairoa	Tepene Waewaepero
Te Wairoa	Paora Onekawa
Mohaka	Iehu Kupa
Petane	Anaru Kune
Omasahu	Hori Te Koro
Te Wairoa	Hohaia Te Hoata
Te Wairoa	Peni Te Uamairangi
Te Waipatu	Henare Tomoana
Waimarama	Henare Parone
Waipawa	(Kahore)
Porangahau	(Kahore)
Takapau	(Kahore)
Pakipaki	Hone Rautahi

HE TUHITUHINGA

I NGA MAHI A TE HUI O TE HAHĪ MAORĪ O TE TAKIWA O
HERETAUNGA I WHAKAMINEA KI TE WAIPATU I TE 5
O NGA RA O OKETOPA, 1885.

NO te Ratapu, no te 4 o nga ra o Oketopa, ka tae nga tangata o te Hui me te iwi kainga ki te Whare-karakia o Te Hepara Pai i Te Waipatu, e 23 te hunga i tango i te Hapa a te Ariki.

No te Manei, no te 5 o nga ra ka huihui ki roto ki te whare o Henare Tomoana i te haora 9h. 30m. I karangarangatia e te Pihopa nga ingoa o nga tangata o te Hui, me te whakao ano enei ki o ratou ingoa :—

MINITA :—Ven. Archdeacon Williams, Rev. S. Williams, Rev. T. Huata, Rev. H. Te Wainohu, Rev. N. Runga.

MANGAI REIMANA :—Tepene Waewaeporo, Paora Onekawa, Iehu Kupa, Anaru Kune, Hori te Koro, Hohaia Te Hoata, Henare Tomoana, Henare Paraone, Hone Rautahi.

Katahi ka ki te Pihopa kua tu te Hui, ka timataia hoki e ia te mahi ki te inoi. Muri iho ka whai-korero ia ki te Hui.

WHAI-KORERO A TE PIHOPA.

E HOA MA; TENA KOUTOU!

He oranga ngakau o tatou huiluinga, e mīno mai nei nga Minita me nga Mungai o te iwi i ia tau, i ia tau: kanaka ia nga tangata o te Hui kahore nei i tae mai o wareware ki te ki a te Hui i tera tau kia tuhituhi pukapuka ratou ki te Upoko o te Hui hei whakaatu i to ratou korenga e tae mai.

He tini nga atawhainga a te Atua i a tatou, e hoa ma, i tenei tau ka pahure ake nei; he tini noa atu hoki o tatou pokanga ketanga. Heoi mo whakapanu o tatou ngakau ki te hoki ki to tatou Atua ki a Ihowa, ki te mahi i tana i pai ai; ka tata nei hoki te po e kore ai e ahei i tetahi te mahi.

Tetahi mea pai, ko te iti haere o te haurangi waipiro i tenei takiwa puta noa hoki i te pihopatanga. Kotahi rawa te wahi i pouri ai ahau i te mau tonu o tenei mea kino, ko Taupo. Toka taenga ki reira i te raumati, i rokohanga e au he tokomaha e whakapanu ana i nga moni utu o o ratou whenua hei hoko waipiro; koia i kore ai e whai tikanga te karakia i a ratou i te mea e takahia ana nga ture a te Atua, a te tangata. Kei te muiua tatou katoa e te whakamatautauranga, otira kahore he take e hinga ai tetahi ki te maharatia ta te Karaiti i inoi ai ki tona Matua mo ana akonga, ehara i te mea kia tangohia ratou i te ao; engari kia tiakina kei hara. Ki ta Paora hoki, "Kaua e haurangi i te waina; he toreretanga hoki tonu ki te kino; engari kua ki i te Wairua." Kia puta ano ta tatou whakamaro ki o tatou toina e whakawaina nei, kia kumea mai i runga i te he. Ko nga wa e huihui ai te iwi ki te Kooti whenua, ki te aha ranei, ko reira tiahohi ai to tatou maramatanga, kia maraia ai i te Rongo-pai nga ngakau o te hunga e noho ana i roto i te pouri.

I to tatou huiluinga i tera tau i puta taku kupu mo te kore kura o nga kainga o tenei takiwa. Engari hoki te pito whakamaro o tenei pihopatanga kua tu noa atu he kura; ko tenei wahi ia, i waenganui o te pakeha, kahore he kura. Kei Taranga e tae ana nga tamariki Maori ki roto ki nga kura pakeha. Kahore ahau i rongo ki nga tamariki o tenei wahi e pena ana. Heoi ano nga mea o konei e kura ana ko nga tamariki ruarua ka tae nei ki Te Aute, ki Hukarere kura ai.

Tetahi mea nui, he kura mo nga tamariki i te Ratapu kia tohea tonutia ki ia kainga, ki ia kainga; kia haere tahi ai te matauranga ki nga mea o te ao me te matauranga ki nga mea a te Atua. I puta tetahi ki a te Hinota i mua tata ake nei mo etahi patai uiui i te mohio o nga tamariki o nga kura Ratapu kia wha-

kamaoritia, kia uru ai nga tamariki maori ki taua mahi. Ko nga mea hei take mo nga patai, e kore e roa ka panuitia ki roto ki te "Korimako."

No te Ratapu whakamutunga o te tau 1884 i taia ai te kawa o te Whare-karakia o tenei kainga, o Te Waipatu: ka nui hoki taku mihi ki te pai o te whare. I hangaa nei taua whare hei whakamaumahara ki te Minita o tenei kainga ka mate nei, koia i huaina ai te ingoa, ko "te Whare-karakia o te Heparapa." Ko teku hiahia tenei kia kitea tonutia i roto i a koutou he hepara pai hei whangai i te kahui a te Atua, kia kaa hoki ratou e ngakau-kore, engari kia hihiko: kia kaa e waiho i runga i te taonga he, engari i te ngakau nui. (I. Pita v., 2.)

Kei te hanga tetahi Whare-karakia ki Tangoio otira ko etahi wahi kei te hapa tonu. Tetahi wahi i hiahia ai ahua kia tu he Whare-karakia ko Te Takapau.

Kotahi tekau nga tangata o te Kareti i Kihipane i tenei tau. Tokoono o ratou no tenei pihopatanga. E rua oku wiki ki reira i mua ake nei, me te manawareka ano ahau i to ratou ngakau nui ki nga mahi a te Hahi.

No te ra o Matiu, 21 Hepetema, i motuhia ai a Te Irimana Paeta hei Rikona, hei Minita mo te Whanau a Apanui. Kia puta ta koutou inoi mona, mo taua mahi hoki i roto i taua iwi kia manaakitia e te Atua.

Kei te whakararuraru ano te Momona, kei te whakawai ki a ratou korero tito i te hunga kihai i u te whakapono. Ka tika mo enei te kupu a Hoani (I. Hoani ii., 19), "I haere atu ratou i roto i a tatou, ehara ia i te mea no tatou ratou: mehemea hoki no tatou ratou, kua noho tonu ki a tatou; otira he mea tenei kia whakakitea ai ratou katoa, ehara i a tatou." Na te ahua turoro o to ratou whakapono i riro ai ratou. He mea hoki tenei e puta ai i a tatou he inoi mo ratou kia whakahokia mai e te Atua ki te huarahi tika, me te inoi ano mo tatou katoa kia whakaukia ki runga ki to tatou whakapono tapu rawa.

Ma te Atua e homai he whakaaro tika ki tenei Hui, kia nui haere ai te ora o te Hahi, kia kore ai hoki he wahi i roto i a tatou mo te akoranga he, mo te mahi tutu.

I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Nirai Runga, minita:

E whakapai ana tenei Hui ki te Pihopa mo tana whai-korero; he ki atu hoki tenei ki a ia, kia whakaae mai ia ki ana korero kia perelitia.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Hoani Wainohu, minita :

Me whakaputa te nana e nga tangata whakaaro o te Hahi i ia wahi, i ia wahi, ki nga mea e tupu ai te mahi a te Hahi, ma te mahi tahi a te tangata me te whakaaro ano ki te Atua hei tuara, ka kore ai nga raruraru i roto i te Hahi.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Henare Tomoana, i tautokona e Henare Paraone :

Ka nui te hiahia o tenei Hui kia kitea wawetia he whakakapi mo te nohoanga o Manahi Te Aro, minita o Te Waipatu.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Henare Tomoana, i tautokona e Nirai Runga, minita :

Kua tae mai nei he rongu ki tenei Hui, e hiahiatia ana a Te Kooti kia tikina kia tae mai ki tenei takiwa, he ki tenei na tenei Hui kia whai nga tangata o te Hahi kia pehia atu a Te Kooti kia ata noho mai i te wahi i whakaritea hei nohoanga mo tona tinana.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Hoani Te Wainohu, minita, i tautokona e Tamihana Huata, minita :

He mihi tenei na tenei Hui ki te minita o te pito whakararo o tenei pihopatanga, ki a Te Manihera ka tae mai nei ki roto ki tenei whakaminenga o te Hui, korero ai i te ahua o te mahi a te Atua ki tera wahi. Ma te Atua e mea kia mau tonu tona kaha ki te mahi, kia nui hoki te hua o tana mahi, kia whai kororia ai te Atua.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Nirai Runga, minita, i tautokona e Tamihana Huata, minita :

He whakaae tenei na te Hui ki te kupu a te Pihopa e ki nei kia tu he Kura tamariki ki nga kainga maori ; kia kaha ano nga tangata o te Hahi te akiaki kia tu he kura.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Anaru Kune :

Kia ata tirohia e nga tangata o te Hahi he taitamariki ata whakaaro, noho pai, ka whakaatu ai ki te Pihopa kia tukua ai ki te kura minita i Kihipane.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Henare Tomoana, i tautokona e Nirai Runga, minita :

Me whakaaro tenei Hui ki tetahi oranga mo nga kai-whakaako kura tamariki, ma tona pariha e utu taua moni.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Henare Tomoana, i tautokona e Henare Paraone :

Hei Te Waipatu te Hui o te Hahi a te tau e takoto mai nei.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Iehu Kupa :

He whakamoemiti tenei na te Hui ki a Henare Tomoana ratou ko tona iwi mo te nui o ta ratou manaaki i te Hui e noho nei.

Whakaaetia ana.

I whakamutua e te Pihopa i konei ki te Inoi, ki te manaakitanga.

I panuitia, i whakapumautia,

5 Oketopa, 1885.

EDWARD C. WAIPU,

UPOKO.

